

Öğrencilerin Dinlediğini Anlama Yeterliklerinin Yazılı Sınavlarla Değerlendirilebilirliği Üzerine

On The Evaluation of Turkish Written Examinations of The Quality of Listening Skills of Students

Ali Göçer¹

Öz

Öğrenme süreçlerindeki sistemli eğitim etkinlikleriyle geliştirilmeye çalışılan dinleme becerisi ve dinlediğini anlayabilme yeterliği yine sistemli uygulamalarla ölçülüp değerlendirilmesi gerekir. Ancak ne yazık ki öğrencilerin dinleme ve dinlediğini anlama yeterliklerinin geliştirilmesine ve değerlendirilmesine gereken önemin verilmediği bilinen bir durumdur. Yapılandırmacı yaklaşım felsefesine uygun eğitim programlarının uygulanmaya konulmasından sonra öğrencilerin dinleme becerisinin gelişim durumunun belirlenmesinde kısmen de olsa süreç değerlendirme yaklaşımıyla hareket ederek dereceli puanlama anahtarlarıyla değerlendirme yapan eğitimciler bulunmaktadır. Ne var ki bu uygulama biçimi yaygınlık kazanmaması, nesnel davranmama gibi durumlardan dolayı tam anlamıyla amaca hizmet edememekte ve tamamlayıcı işlevini yerine getirememektedir.

Bu çalışmanın amacı, Türkçe eğitiminde öğrencilerin dinlediğini anlama yeterliklerinin yazılı sınavlarla da ölçülüp değerlendirilebileceğinin farkındalığını kazandırmaktır. Bu amaçla örnek bir çalışma üzerinden değerlendirme sürecinin akışı ve ölçme aracında yer verilebilecek değerlendirme sorularına yer verilerek gerekli açıklamalarda bulunulmuştur. Uygulamaya model olması açısından yazılı sınavlarda uygulanagelen öğrencilerin okuduğunu anlama becerisini değerlendirmek üzere kullanılan metin ve metin altı sorulara benzer şekilde yazılı formatında ses dosyası olarak hazırlanmış dinleme metni ve dinlenen metinle ilgili yazılı sınav kâğıdında yer verilen metin altı soruları hazırlanmıştır. Bu çalışmada öğrencilerin dinlediğini anlama yeterliklerinin dereceli puanlama anahtarı kullanılarak süreç değerlendirme yaklaşımıyla değerlendirilmesi yanında tıpkı öğrencilerin okuduğunu anlama becerisinin değerlendirilmesi gibi yazılı sınavlar aracılığıyla ölçülüp değerlendirilebileceği uygulama örneğiyle gösterilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe eğitimi, dinleme becerisi, anlama yeterliği, ölçme ve değerlendirme.

Abstract

Listening skills and listening comprehension are again systematic applications tried to be improved should be measured and evaluated systematic training activities during the learning process. But unfortunately is a well-known fact that situation is not given required background to develop and evaluate their listening and listening comprehension qualifications of students. There are trainees who evaluate with graded scoring keys if only a little acting in a process assessment approach the state of development of listening skills of students after implementing the training programs appropriate to the constructivist approach philosophy. This form of practice, cannot serve for the full purpose and cannot fulfill its complementary function because of. this practice is not prevalent, non-objectivity, etc.

The aim of this study to gain awareness of the ability to understand the listening comprehension of students in Turkish education can be measured and evaluated with written exams. For this purpose, have been through a sample work made necessary explanations that may be included in the measurement tool the flow of evaluation process and the evaluation questions. In terms of modeling the application similar to the six texts and texts used to assess students' ability to understand what they read implemented in written exams. For this aim, were prepared under text questions in the written exam format, the listening text prepared as a sound file and the text on the written exam. In this study have been tried to be shown with sample applications that can be measured and evaluated through written exams the ability of students to understand what they are listening besides evaluation of process evaluation approach using graded scaling key just like the evaluation of the reading skills of the students.

Keywords: Turkish education, listening skill, comprehension competence, measurement and evaluation.

Derleme [Review]

Submitted: 30 / 04 / 2018

Accepted: 05 / 02 / 2019

¹ Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi, gocer@erciyes.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-6880-2611

Giriş

İnsanlar birbirleriyle olan ilişkilerinde yüz yüze iletişimlerini büyük oranda dil sayesinde gerçekleştirmektedirler. Bireylerin dili kullanabilme yeterlikleri iletişim sağlayabilme becerisi ile kendini göstermektedir. Bu durum ise arka planda kişinin temel dil becerilerini etkili ve verimli bir şekilde kullanıp kullanmadığıyla ilgilidir. Bireylerin dinlediğini anlama ve okuyup dinlediklerinden yeni fikirler üretmek anlatabilmeleri sahip olunan dil yeterliğiyle ilgilidir.

İletişim aracı olan dili kullanabilme becerisi büyük ölçüde kişinin iletişim yeteneğini belirler. Dil ile iletişimde, iletişimin bir yönünü yazıyla ya da sözle anlatma, diğer yönünü ise okuduğunu ya da dinlediğini anlama oluşturur. Öğrenme ya da öğretme bir iletişim işi olduğuna göre, okuduğunu ya da dinlediğini anlamayan bir öğrencinin, başarısız olması çok güçlü bir olasılıktır (Tekin, 1980: 17-18). Dinleme ve konuşma iletişimin iki ana unsurudur. İnsanoğlunun günlük hayatta en fazla kullandığı sözlü iletişimin gerçekleşmesi için bir kaynak yani konuşmacı ve bir de alıcı yani dinleyici olması gerekir (Şimşek, 2004: 107). Bu açıdan dinleme ve konuşma becerileri kişilerin birbirleriyle iletişim kurmalarını sağlayan iki temel beceridir.

Dinleme, işitsel sembollerini duymaya, anlamaya ve hatırlamaya dikkat vermenin seçici bir süreci olarak tanımlanmaktadır (Yangın, 1999: 60). Dinleme, bilgi almanın, öğrenmenin, anlamının başlıca yollarından biridir. Arkadaşlık, iş gibi toplumsal ilişkiler, dinlemeye sıkıca bağlıdır. Telefon konuşmaları, haber, bilgi, yol tarifi, tartışma gibi konuşmalar dikkatli bir dinleme gerektirir (Göğüş, 1978: 227). Günümüzde her toplum bireyi için önemi kavranmış olan 'iletişim'i güçlendirmek amacıyla çeşitli çabalara, bilgiye ve eğitime gereksinim duyulmaktadır (Kurudayıoğlu, 2003: 289-290).

Dinleme, konuşan kişinin vermek istediği mesajı, pürüzsüz olarak algılayabilme ve söz konusu uyarana karşı tepkide bulunabilme etkinliğidir. Dinlemenin önemi bu gün artık bilinen bir gerçektir. İşitmek ile dinlemek birbirinden çok farklıdır. İşitme, isteğimiz dışında gerçekleşirken dinleme, belli bir amaç doğrultusunda yapılmaktadır (Demirel ve Şahinel, 2006: 72). Dinlemenin bu özelliği hem becerinin kazandırılması sürecini hem de bu sürecin amaçlar doğrultusunda gerçekleştirilip gerçekleştirilmediği sürecin bilinçli ve sistemli yürütülmesini gerekli kılmaktadır.

Nitelikli eğitimin ön koşulu donanımlı öğretmenlere sahip olmaktır. Öğrenme sürecinde önemli işlevler gören ölçme ve değerlendirme uygulamalarının amacına ve anlamına uygun yürütülmesi için de rehber konumunda olan öğretmenlerin bu alanla ilgili yeterli bilgi ve deneyime sahip olmaları gerekmektedir. Bir öğretmenin uygulamalarını amaçlar doğrultusunda biçimlendirip yürütebilmesi için, mesleki açıdan birtakım bilgi ve becerilere sahip olması gerekir. Bunların başında öğrenme ortamlarının tasarlanması, konunun gerektirdiği yöntem, teknik ve materyallerin tercih edilmesi, sürecin tüm aşamalarında ölçme ve değerlendirme uygulamalarına yer vermesi gibi yeterlikler söylenebilir (Göçer, 2017: 1015).

1. Dinleme Becerisinin Değerlendirilmesi

İnsan yaşamında dinlemenin ve dinleneni anlamının ayrı bir önemi vardır. Kişi olarak bilgi edinmek, zevk almak, eleştirmek ve değerlendirmek için belirli düzeyde bir dinleme alışkanlığı edinilmiş olması gerekir. İşitsel ve görsel araçların ortaya çıkışı sözlü iletişimin, dolayısıyla izleme ve dinlemenin önemini bir kat daha artırmıştır. Bu durumda çocukların artık okuma bakımından olduğu kadar izleme ve dinleme bakımından da yetiştirilmeleri gerekir (Kavcar vd., 2016: 72). Öğrencilerin okuma zevk ve alışkanlığı kazandıkları, yazma becerilerini geliştirdikleri, etkili okuma ve dinlemeye yönelik eylemler içinde oldukları ortamlardan birisi de uyarıcı, beceri ve oyunsu süreçlerin kapsadığı etkinlik temelli ortamlardır. Dinleme becerisinin geliştirilmesi yönünden bu ortamlar, öğrencilere anlamı oluşturan simgelerin bilikte etkili bir biçimde kavranmasına yönelik olanaklar sunmaktadır (Çer, 2016: 14). Çok uyarıcı öğrenme ortamlarında öğrencilerin dinlediğini anlama becerilerinin geliştirilmesinde farklı materyallerden yararlanılmasının önemli olduğu kadar dinlediğini anlama yeterliklerinin belirlenmesinde de imkânlar ölçüsünde görsel-işitsel araçlardan da yararlanılmalıdır.

Öğrencilere kazandırılması hedeflenen kazanımlar dikkate alınarak tasarlanan eğitim ortamlarında ve öğrenim etkinliklerinin merkezinde öğrenciler yer alır. Öğrenci merkezli eğitimde en öncelikli amaç, hedef kitleye anlama ve anlatma becerilerini kazandırmak ve geliştirmektir. Anlama ve anlatma becerileri üzerine şekillenen dil eğitiminde süreç ilerledikçe okuma anlama/dinleme anlama ve sözlü/yazılı anlatım yeterliklerinin geliştirilmesine çalışılır. Dil kullanım becerisi belli bir seviye kazandıktan sonra bireyin yetenekli olduğu alanlara uygun gelişimi yine dil aracılığı ile sağlanmaya çalışılır. O hâlde bireyin/öğrencinin birtakım yeterlikler kazanarak hayata hazırlanması için her şeyden önce belli düzeyde bir dil yeterliğine ulaşmış olması gerekmektedir (Göçer, 2016a: 189).

Dinleme becerisinin geliştirilmesi ve değerlendirilmesi her şeyden önce öğrencilerin dinleme becerisiyle ilgili eksiklik ve yeterlilik düzeyleri hakkında bilgi sahibi olmayı gerektirir. Dinleme becerisi hem çok soyut hem de ölçme ve değerlendirmesi yapılamayan bir beceri olarak kabul edilmekte ve öğretmenler tarafından eğitiminin verilmesi zor bir alan olarak görülmektedir (Şahin ve Aydın, 2009: 455).

Dil becerilerini kazandırma süreci nasıl farklılık gösteriyorsa bu becerileri kullanabilme yeterlikleri de farklılık göstereceğinden becerilere uygun farklı ölçme ve değerlendirme uygulamaları kullanmak gerekir (Göçer, 2018: 214). Bir

başka ifade ile öğretmenler eğitim ortamlarında öğrencilere uygun ortam hazırlayarak öğrenmelerine nasıl önem veriyorlarsa, süreç içinde onların öğrenme durumlarını ortaya koyabilmek için yapılması gereken süreç ve sonuç değerlendirme çalışmalarına da o kadar önem vermek zorundadırlar. Eğitim sürecinin hedeflenen doğrultuda planlanıp sürdürülmesi ve amaca hizmet edecek şekilde tamamlanabilmesi için değerlendirmeye önem verilmesi ve gereken zamanın ayrılması zorunludur. Bu zorunluluğun yerine getirilmesinde süreçte uygulanabilecek farklı değerlendirme yöntem ve araçların işe koşulması gerekir.

Nitko'ya (2016) göre, ister düzey belirleyici ister biçimlendirici amaçlar için değerlendirme yapın, geniş çeşitlilikte seçenekler sizin kullanımınıza hazırdır. Hangi değerlendirmeyi seçerken; öğrencilerin başarması gereken hedefler, değerlendirme sonuçlarını hangi amaçla kullanmak istediğiniz ve aklınızdaki özel amaç için değerlendirme tekniğinin faydaları konusunda bilgi sahibi olmanız gerekir. Kullanacağınız değerlendirme, öğrencilerin başarıları istenen öğrenme hedeflerinin değerlendirilmesi için en uygun olan olmalıdır (s. 119).

Yalnız Türkçe dersinde değil tüm derslerde, öğretmen öğrencilerinin dinleme ile ilgili becerilerini anında kontrol ederek onların dinleme ile ilgili düzeylerini değerlendirebilir. Öte yandan bu değerlendirme yolu tek başına yeterli görülmemelidir. Öğretmen, gerekli zamanlarda formal değerlendirme de yapmalıdır (Yangın, 2002: 83). Bundan dolayı, dinleme becerisini değerlendirilmesinde hem süreç hem de sonuç değerlendirme yaklaşımında hareket edilip bu yaklaşımlar çerçevesinde uygun yöntem ve ölçme aracı kullanılabilir.

2. Çalışmanın Amacı ve Yöntemi

Bilindiği üzere öğrencilerin okuduğunu anlama ve yazılı anlatım becerileri genellikle yazılı sınavlarla ölçülüp değerlendirilmektedir. Bunun yanında öğrencilerin dinlediğini anlama ve konuşma becerilerine yönelik yeterlikleri yazılı sınavlarla ölçülüp değerlendirilememektedir. Öğrencilerin bu becerileri kullanabilme yeterlikleri çoğunlukla genel izlenime dayalı olarak değerlendirilmekteydi. Yapılandırmacı eğitim felsefesine geçilmesinden sonra eğitimcilerden öğrencilerin özellikle dinleme ve konuşma becerilerini kullanabilme yeterliklerini süreç ve sonuç değerlendirme yaklaşımlarıyla hareket ederek ve birtakım araçlar kullanarak sistemli bir şekilde değerlendirmeleri istenmektedir. Bu çalışmada öğrencilerin tıpkı okuma ve okuduğunun anlama becerisinin değerlendirilmesinde olduğu gibi dinleme ve dinlediklerini anlama yeterliklerini süreç değerlendirme yaklaşımı yanında yazılı sınavlarla da ölçülüp değerlendirilebileceği konu edinilmiştir. Bu kapsamda çalışmanın amacı, uygulamalarına yön verecek bir bakış açısı kazandırmak amacıyla Türkçe öğretmenlerine, öğrencilerin dinleme becerilerinin gelişim durumunun ve dinlenileni anlama yeterliklerinin ölçülüp değerlendirmede yazılı sınavların da kullanılabileceğinin farkındalığını kazandırmaktır.

Literatür temelli ve uygulama amaçlı bu çalışmada öncelikle öğrencileri dinleme becerilerinin gelişim durumunun ve dinlediklerini anlama yeterliklerinin ölçülüp değerlendirmede tercih edilebilecek yöntem ve araçlarla ilgili olarak genel bir literatür bilgisi verilmektedir. Daha sonra örnek bir çalışma üzerinden önerilen değerlendirme biçiminin uygulanabilirliği modellenmektedir. Bu doğrultuda literatür taraması yapılmış, dinleme becerisine yönelik yeterliklerin ölçülüp değerlendirilmesinde yazılı sınavların kullanılabilirliği ile ilgili gerekli bilgiler anlaşılır bir biçimde verilmeye çalışılmıştır.

Dinleme becerisinin değerlendirilmesinde yazılı sınavların da kullanılabileceğinin öne çıkarıldığı bu çalışmada öğrencilerin dinleme ve dinlediğini anlama yeterliklerinin süreç değerlendirme yaklaşımından farklı olarak yazılı sınavların da kullanılabileceğine işaret edilmiştir. Söz konusu uygulamanın nasıl gerçekleştirileceğine yönelik uygulama süreçlerine dönük teorik bilgi ve uygulama örneğine yer verilen bu çalışma, literatür taramasına dayalı bir derleme ve uygulamaya dönük bir öneri ve modelleme çalışmasıdır.

3. Dinleme Becerisi ve Dinlenileni Anlama Yeterliklerinin Yazılı Sınavlarla Değerlendirilmesi

Dil eğitiminde, öğrencilerin eğitim ve gerçek hayatlarında önemli bir yere sahip olan dinleme becerisinin geliştirilmesi ve gelişim durumunun uygun yöntem ve araçlarla belirlenmesi önemlidir. Günümüz eğitim ortamlarına bakıldığında, özellikle de yapılandırmacı yaklaşım felsefesine uygun öğretim programlarının gerektirdiği süreçlerde öğrencilerin dinleme becerisi ve dinlediğini anlama yeterlikleri süreç değerlendirme yaklaşımıyla yapılması istenmektedir. Ancak görev başındaki öğretmenlerin süreç ve sonuç değerlendirme yaklaşımlarına, bu yaklaşım kapsamında başvurulabilecek yöntem ve araçların kullanımına yönelik hazırbulunuşluk durumlarının yeterli seviyede olduğunu söylemek güçtür. Öğretim programındaki değerlendirme anlayışının özümsemememiş olması, öğretmenlerin süreç ve sonuç değerlendirme yöntem ve araçlarını kullanma durumları vb. göz önünde tutulduğunda dinleme becerisine yönelik yeterliklerin ölçülüp değerlendirilmesinin amaca uygun yürütülemediği anlaşılmaktadır.

Dinleme becerisinin ölçülmesi kimi zaman zor ve karmaşık bir süreç olarak değerlendirilir. Dinlemenin ses ve anlamaya dayalı, somut bir süreç, ölçülmez bir beceri olduğu yönünde yargılar vardır. Oysa dinleme becerisi tek başına bireyin

yanıtlanması istenecek bir grup soru türüyle ölçülebileceği gibi, grup içinde ve diğer becerilerle birleştirilmiş şekilde de ölçülebilir. Örneğin, öğrencinin bilişsel stratejileri kullanmasını sağlayarak ölçme ve değerlendirme yapılabilir. Tahmin etme, transfer etme, görselleştirme, gibi stratejileri aktif hâle getirerek dinleme becerisi ölçülebilir (Yaman, 2015: 328).

Dinleme becerisinin değerlendirilmesinde dinlenen konuşma veya metinle ilgili olarak hatırlama, kavrama, analiz, sentez, yaratma gibi bilişsel yeterliklerin yanı sıra alma, tepkide bulunma, değer verme gibi duyuşsal yeterliklerle uyarılma, hazır olma beceriye dönüştürme gibi devinişsel yeterliklerin de dikkate alınması gerekmektedir. Dinleme becerisi, kapsamı bakımından bilişsel, duyuşsal ve devinişsel alanlara dâhil olacağından bu becerinin ölçülüp değerlendirilmesinde alternatif ya da tamamlayıcı olarak nitelendirilen birden çok değerlendirme aracının kullanılması da zorunluluk hâlini almaktadır (Göçer, 2018: 215).

Öğrenci performansını değerlendirme amacıyla bir performansla dayalı soru, etkinlik ya da performans görevi tasarlandığında ve uygulandığında sıra bunu kayıt altına almaya ve puanlamaya gelmektedir. Yapılan değerlendirmenin geçerli ve güvenilir olması bu aşamada kullanılan yöntem ve araçların doğru ve yerinde kullanılmasına bağlıdır (Gültekin, 2012: 259). Öğrencinin dinledikten sonra, konuşarak karşılık vermesi, yazarak reaksiyon göstermesi ya da grup içinde tartışmasını istemek gibi diğer becerilerle bütünleştirilmiş bir şekilde yanıt vermesi istenebilir. Bu durumlarda, dinleme becerisinin ölçülmesinde, öğretmenin kullanabileceği en iyi değerlendirme araçları dereceli puanlama aracı ve kontrol listesidir (Yaman, 2015: 329). Bu tercih, dinleme becerisinin süreç değerlendirme yaklaşımıyla yapılabilecek bir değerlendirme yoludur. Bunun yanında uygulanabilecek önemli bir seçenek de sonuç değerlendirme yaklaşımı çerçevesinde uygulanan yazılı sınavlarda tıpkı okuduğunu anlama becerisinin ölçülüp değerlendirilmesinin yapıldığı gibi yazılı sınavların herhangi birinde öğrencilerin dinlediğini anlama yeterliklerinin de değerlendirilebileceğidir.

Dil becerisinin değerlendirilmesinde yapılabilecek çalışmalara yönelik olarak Yalçın (2002), şunları önermektedir: Şarkı dinletme çalışması yaptırılıp, daha sonra şarkının sözleri içinden anahtar söz grupları çıkarılarak, öğrencinin şarkıyı dinlerken bu boşlukları doldurması istenebilir. Zaman zaman dikte yönteminin de kullanılması ile öğrencilerin dinleme becerilerindeki gelişmeler ölçülebilir (s. 129). Dinleme becerisinin ölçülüp değerlendirilmesinde dinlenenleri hatırlamadan dinledikleri ile ön bilgilerini kullanarak yeni ve özgün düşünceler ortaya koyabilmeye kadar farklı düzeyde bilişsel yeterlikleri ölçen sorular kullanılmaktadır. Öğrencilerin bilgiye sahip olması yanında bilgiyi etkili ve yerli yerince kullanmanın yararına inanması elde edilecek sonuç açısından önemlidir. Bu açıdan anlayış ve kavrayış yanında yaklaşım ve tutumlar da öğrenci kazanımlarına ulaşılmasında etkilidir. Bilişsel öğrenmeler yanında öğrencilerin dinlediklerini anlama durumlarını belirlemede duyuşsal ve devinişsel alanlara yönelik farklı içerik ve düzeyde yeterlik alanlarına yönelik değerlendirme yöntem ve araçların kullanılması gerekir (Göçer, 2018: 214-215).

Dinleme becerisinin süreç değerlendirme yaklaşımı kapsamında gelişim durumunun uygun yöntem ve araçlarla belirlenmesi yanında öğrencilerin dinlediklerini anlayabilme yeterliklerinin belirlenmesinde bir eğitim döneminde yapılması gereken iki yazılı yoklama sınavının birisini okuduğunu anlama becerisinin yoklandığı gibi diğerinin dinlediğini anlama becerisinin yoklanması için kullanılmasında yarar vardır. Bu şekilde hareket edildiğinde süreç değerlendirme uygulamalarının sırasında karşılaşılabilecek sübjektif değerlendirmenin sınırlılıklarını da ortadan kaldırılmasına fırsat verebilecektir. Ayrıca çoklu değerlendirme uygulamaları tercih edildiğinden dolayı da yapılan ölçme ve değerlendirmenin geçerlik ve güvenilirliği de artmış olabilecektir.

Dinleme becerisi ve dinlenenleri anlama yeterliklerinin süreç değerlendirme uygulamaları yanında yazılı yoklama sınavıyla ölçüp değerlendirme uygulaması, bütünlük ilkesi doğrultusunda hareket edildiği için beceri geliştirme ve kullanım yeterliğinin belirlenmesinde tematik anlayışa da uymaktadır. Bu şekilde çoklu değerlendirme yöntem ve araçlarının tercih edilmesi temel dil becerilerinin birbiriyle ilişkisine ortam sunarak bütünleyici ve tamamlayıcı işlevlerle beceriler arası etkileşimi canlı tutmakta, bir becerinin başka bir beceri aracılığıyla kullanabilme yeterliği yoklanabilmektedir. Örneğin, öğrencilerin dinlediğini anlama yeterlikleri yazılı sınav aracılığıyla yoklanırken oluşturdukları cevaplarını yazıyla ifade etme sürecinde yazma becerisini kullanması gerekmektedir. Bu kompleks (karmaşık) cevaplama biçimi öğrencilere dilsel becerileri bütünlük anlayışında kullanma zorunluluğu getirmesi yanında bilişsel ve duyuşsal becerileri de etkin kullanabilme fırsat vermektedir. Bahar ve arkadaşlarına (2012) göre, yazılı yoklama tekniğinin en önemli avantajı, diğer tekniklerle ölçülemeyen bazı üst düzey becerilerin ölçülmesidir. Bir bilginin organizasyonu ya da sentezlenmesi çoğu zaman yazılı yoklama soruları ile ölçülebilir (s. 29).

Yazılı sınav üst düzey davranışları ölçmeye uygundur. Buna rağmen birçok öğretmen tarafından hatırlama davranışlarını (bilgi düzeyindeki davranışlar) ölçme amacıyla kullanılmaktadır. Öğrencilerin özgün ve yaratıcı düşünce gücünü, yazılı anlatım becerisini, belli konulardaki görüş, ilgi ve tutumunu ölçmede yazılı sınavlar kullanışlıdır (Doğan, 2016: 146). Yazılı sınavlarda soru tiplerindeki özelliklerindeki farklılıklara göre, amacımıza ulaştıracak soru tipini belirleyebiliriz. Yazılı yoklamalarda öğrencileri sorunun yanıtını düşünüp hatırlar ve bulduğu yanıtı kendi organize ederek yazar. Bir yazılı yoklama sorusu, öğrencilerin yanıtlarını düşünmelerini, planlamalarını ve kendi kelimeleriyle ifade etmelerini gerektirir (Çetin, 2014: 73-74).

Öğrencilerin dinlediklerini anlama yeterliklerinin belirlenmesi ve dinleme becerisinin gelişim durumunun belirlenmesinde ve bu zorunluluğun yerine getirilmesinde hem süreç hem de sonuç değerlendirme yöntem ve araçlarının kullanılması önemlidir. Her iki değerlendirme biçiminde kullanılacak soru türü açık uçlu soru stildir. McMillan'a (2015) göre, açık uçlu soruya dayalı değerlendirme, öğretmenler tarafından kullanılagelen başlıca değerlendirme yöntemlerindedir (/araçlarındandır). Öğretmenler öğrencilerin kusursuz anlama, bilgiyi problem çözmede kullanma ve mantık yürütme becerilerine sahip olduklarına karar kılabilirler (s. 238).

Hedeflerin yapısı, objektif puanlamanın önemi, öğrencinin çalışmasına ve motivasyonuna etkisi yönünden açık uçlu maddelerin kullanılmasının kaçınılmaz olduğunu belirten McMillan (2015), -açık uçlu- yazılı sınav soruları karmaşık düşünceleri yansıtabilmesi amacıyla, öğrencilerin bilgiyi organize edip bütünleştirmeleri, yorumlamaları, tartışmaları, açıklama yapmaları, düşünceleri değerlendirmeleri ve çeşitli sorgulama yöntemlerini uygulamaları istendiğinde kullanılır (s. 238, 246).

Dinleme becerisinin öğrencinin kendi başına dinlediğini anlama-kavrama-uygulama gibi taksonomileri ölçmesi beklenir. Öğrencinin bir metni dinledikten sonra dinlenen metinle ilgili yapılandırılmış, yarı yapılandırılmış ya da açık uçlu sorularla anlama kavrama düzeyleri ölçülebilir (Yaman, 2015: 329). Dinleme becerisi ve dinlediğini anlama yeterliklerinin ölçülüp değerlendirilmesi amacıyla yazılı sınav kâğıdında dinletilen metinle ilgili olarak bu tür sorular hazırlanarak kullanılabilir.

4. Yazılı Yoklama Sınavlarının Yapılandırılması

Etkili yazılı yoklama soruları yazabilmek için göz önünde bulundurulması gereken öneriler (McMillan (2015: 249-253):

- Yazılı yoklama soruları; çıkarım, gerekçelendirme, karşılaştırma, genelleme, uygulama, analiz, sentez, değerlendirme ve yaratıcılık gerektirir.
- Sorular, öğrenme hedefinde belirtilmiş becerileri ortaya çıkaracak şekilde düzenlenmelidir.
- Soru, verilen görevi açıklayacak şekilde yazılmalıdır.
- Yazılı sorularının puanlanmasında;
 - Cevap anahtarı olarak neyin iyi bir cevap teşkil edeceğine dair ana hatlar belirlenmelidir. Bu işlem öğrenci cevaplarını puanlamaya başlamadan önce tamamlanmalıdır.
 - Uygun puanlama yöntemi seçilmelidir: yazılı yoklamalar iki şekilde puanlanmaktadır; bütünsel (holistik) ve çözümsel (analitik).
 - Sorular yatay biçimde puanlanmalıdır. Öğretmenlere ilk kâğıttan başlayıp bir öğrencinin tüm cevaplarını puanlamak cazip görünebilir. Ancak daha az yorucu olması bakımından tüm öğrencilerin aynı soruya verdikleri cevapları bir seferde puanlama en iyisidir.

Dinletilecek metinle ilgili metin altı sorularının hazırlanmasında birtakım noktalara dikkat edilmesi, hazırlanacak yazılı sınav kâğıdının eğitsel değerini ve işlevselliğini artıracaktır. Öğrencilerin okuduğunu ve dinlediğini anlama becerilerinin ölçülüp değerlendirilmesinde değişik soru stilleri, farklı yapı ve işlevde sorular hazırlanıp sorulabilmektedir. Göçer'in (2016_b), yazılı sınav kâğıtları ve içerdikleri soruların durumu belirlemek için yaptığı bir araştırma sonucunda geliştirdiği dereceli puanlama anahtarında yer alan ölçütler aşağıda verilmiştir (s. 30-31):

- *Soruların taksonomik dağılımının dengeli olması*: Bloom Taksonomisinin tüm basamaklarına yönelik soru içermesi.
- *Farklı soru türlerinin örneklerine yer vermesi*: Açık uçlu (yorum-çıkarm-anlamlandırma-anlam kurma), eşleştirmeli, çoktan seçmeli, kısa cevaplı, boşluk doldurmalı vb. soru çeşitlerine yer vermesi.
- *Soru kökünün niteliği*: Soruların açık ve net ifade edilmiş olması. Soru kökünün anlaşılabilirliği, öğrenciler tarafından farklı anlamlar çıkarılmasına fırsat vermemesi, çerçevesinin belirgin olması...
- *Puan değeri ± Zorluk düzeyi*: Soruların puan değeri ile zorluk düzeyine uygun mu? Zorluk düzeyi ile puan değeri arasındaki denge nasıldır?

Pearson ve Johnson (1978), metne yönelik soruların gerektirdiği bilişsel süreçler ve cevabın kaynağı üzerinde durmaktadırlar ve soruları şu üç kategori altında sınıflandırmaktadırlar (Akt. Akyol, 1997: 11):

- *Cevabı metin içerisinde açık bir şekilde verilen sorular*: Cevabı metin içerisinde olan sorular genellikle hatırlamaya dönük sorulardır. Öğrenci, cevabı metin içerisinde olan soruyu çok az zihinsel çaba harcayarak (sadece hatırlama yoluyla) cevaplayabilir. Bu tür bir soru, öğrencide eleştirel düşüncenin gelişmesine asgari seviyede yardımcı olur. Çünkü tek metne, hatta çoğu kez tek bir cümle veya paragrafa bağlılık vardır ve cevap açıkça verilmiştir.
- *Cevabı metin içerisinde ima edilen sorular*: Cevabı metin içerisinde ima edilen sorular, okuyucunun metindeki ipuçlarını ve ön bilgilerini kullanarak cevaplamak durumunda olduğu sorulardır.

- *Cevabı metin içerisinde olmayan sorular:* Cevabı metin içerisinde olmayan sorular ise, cevaplandırılması tamamen okuyucunun ön bilgisine dayanan sorulardır.
- Raphael (1986) de cevabı metin içinde ve metin dışında olan sorular şeklinde bir sınıflama yaparak cevabın kaynağını metin içinde ve metin dışında aramıştır. Akyol (1994), sınıflamaya cevabı metinler arasında olan sorular adı altında bir madde eklemiştir (Akt. Akyol, 1997: 11-12).

Uygulama Modeli Örneği I

Öğrencilerin dinleme becerilerinin gelişim durumunun belirlenmesi ve dinlediklerini anlama yeterliklerinin ölçülüp değerlendirilmesinin yazılı sınavlar yoluyla da yapılabileceğini göstermek için aşağıda örnek bir yazılı sınav kâğıdı verilmiştir. Verilen sınav kâğıdında italik olarak konulan metin uygulanacak sınav kâğıdında yer almayacak, sınav başında yönerge verilip gerekli açıklamalar yapıldıktan sonra ya öğretmen tarafından seslendirilecek ya da ses dosyasından dinletilecektir.

Dinletmeden sonra öğrencilerin verilen yönerge doğrultusunda sınava başlamaları için yazılı sınav kâğıtları dağıtılır.

Adı, Soyadı:

Sınıf / No:

...-... Yılı Ortaokulu 8. Sınıf

Türkçe Dersi Dönem Yazılı Sınavı Sorularıdır.

Başarılar dilerim.

Türkçe Öğretmeni

Tebessümün Gücü

Yaz gelmiş, güneş ağustos ayının bütün sıcaklığıyla kendini iyiden iyiye hissettiriyordu. O gün her zamanki gibi dağın tepesinden kendini gösteren güneş, her tarafa ışık saçmaya, etrafı aydınlatmaya başlamıştı. Ancak Gönül sabah kalktığı anda kendini hiç iyi hissetmiyordu. Kahvaltısını yaptı. Tüm hazırlıklarını tamamladıktan sonra okuluna gitmek üzere evden çıktı. Yolda annesiyle birlikte yürüyen küçük bir kız çocuğuna gözü ilişti. Çocuğun Gönül'e gülümsemesiyle göz göze gelmeleri aynı anda oldu. Bu gülümseme içini ferahlattı. Gönül birden uzun zamandır görüşmediği bir arkadaşını hatırladı. Çocuğun gülümsemesinin sağladığı iyi hissin heyecanı ile arkadaşını arayıp hâl ve hatır sordu, epeyce konuştular. O sırada yolun karşısına geçmek için bekleyen yaşlı bir teyzeyi gördü. İyi dileklerle telefonu kapatan Gönül, teyzenin yolun karşısına geçmesinde yardımcı oldu. Uzun zamandır görmediği bir torunu hatırlayan teyzenin içten ve duygulu bakışı Gönül'e olan teşekkür tebessümüne dönüştü. Bundan mutlu olan Gönül'ün iç huzuru tebessümüne yansdı.

A. Göçer

Sınav başlamadan önce gerekli açıklamalar yapıp yönerge verilerek sınav başlatılır.

Sınav başlatıldıktan sonra yandaki metin öğrencilere iki kez dinletilir.

İlk üç soruyu dinlediğiniz metne göre cevaplayınız.

S-1) Gönül'ün kendini iyi hissetmesini sağlayan olaylar nelerdir?

S-2) Metne alternatif bir başlık oluşturmanız istense nasıl bir başlık kordunuz?

S-3) Dinlediğiniz metinden çıkarılabilecek temel düşünce ne olabilir?

S-4) Gülümseme konusunda duygu, düşünce veya yaşanmışlığınızı dile getiren (şiir, monolog, diyalog vb. türlerden kısa bir metin oluşturunuz.

S.5), S.6), S.7)... Dil bilimsel yapıların işlevlerini yoklayan sorular.

S.8) Tür odaklı yazma çalışmasını/Yazılı anlatım becerisini yoklayan metin oluşturma sorusu.

Not dağılımı: 1 ve 2. sorular 5'er puan, 3. ve 4. sorular 10'ar puandır (metin oluşturma (30 puandan az olamaz) ve dil bilgisi sorularının puan değeri (30 puandan fazla olamaz) verilmemiştir, bunlarla birlikte 100'e tamamlanmış olacaktır).

Uygulama Modeli Örneği II

Öğrencilerin dinleme becerilerinin gelişim durumunun belirlenmesi ve dinlediklerini anlama yeterliklerinin ölçülüp değerlendirilmesinde yazılı sınavların kullanılabilirliğini göstermek için aşağıda örnek bir yazılı sınav kâğıdı oluşturulmuştur. Oluşturulan sınav kâğıdında italik olarak yer verilen haber metni uygulanacak sınav kâğıdında bulunmayacak, sınav başında yönerge verilip gerekli açıklamalar yapıldıktan sonra haber videosu izletilecek/ses dosyasından dinletilecektir.

Haber videosunun bir veya iki kez izletilmesinden/metnin ses dosyasından dinletilmesinden sonra öğrencilerin verilen yönerge doğrultusunda sınava başlamaları için yazılı sınav kâğıtları dağıtılır.

Haber Video Metni²:

Denizaltı Nehri

İstanbul Boğazı'nın altından geçen dünyanın ilk aktif denizaltı nehri bulundu. İngiliz Leeds Üniversitesinden bilim adamlarının keşfettiği nehir, Akdeniz'den Boğaz yoluyla Karadeniz'e dökülüyor. Yeryüzünde olsaydı dünyanın altıncı büyük nehri unvanını alacaktı bu nehir. Bilim adamları denizaltı nehrinin derin denizlerdeki yaşamı anlamaya yardımcı olacağını belirtiyor.

İstanbul Boğazı'nın altından dev bir nehir geçtiği ortaya çıktı. İngiltere'deki Leeds Üniversitesinden bilim adamları üç boyutlu radarlarla Karadeniz'de yaptıkları araştırma sırasında denizaltı nehrini keşfetti. Akdeniz'den çıkan nehir, Boğaz üzerinden Karadeniz'e akıyor ve şu ana kadar bulunan ilk aktif denizaltı nehri olma özelliğini taşıyor. Derinliği yer yer otuz beş, genişliği ise sekiz yüz metreyi bulan nehrin suları hızlı ve yeryüzündeki nehirler gibi akıyor. Boğazdan geçen nehir İngiltere'deki Times Nehri'nden üç yüz elli, Avrupa'nın en büyüğü Ren Nehri'ndense tam on kat daha büyük. Yeryüzünde olması hâlinde dünyadaki altıncı büyük nehir olacağı belirtiliyor. Suları çok yüksek oranda tuz ve tortu taşıyor. Denizaltı robotlarla deniz yataklarındaki kanallar üzerinde çalışan İngiliz araştırmacılar, Karadeniz'in derinlerinde akan bu nehrin yeryüzündekiler gibi şelaleleri bulunduğunu ve taşıdığı tortularla deniz tabanındaki yaşamı beslediğini kaydediyor. İngiliz araştırma ekibine göre Boğaz'ın altından geçen denizaltının keşfi, derin denizlerde besin açısından zengin, yüzeyden uzaktaki yaşamı anlamak açısından büyük önem taşıyor.

İlk üç soruyu dinlediğiniz metne göre cevaplayınız.

S-1) Keşfedilen nehir sahip olduğu niteliğe göre kaçınıcı büyük nehir unvanına sahiptir?

S-2) Nehrin keşfedilmesinin önemi nereden kaynaklanıyor?

S-3) İzlediğiniz videoda/dinlediğiniz metinde düşüncelyi geliştirme yollarından en çok hangisine başvurulduğunu metinden göstereceğiniz örneklerle ortaya koyunuz.

S.4),S.5), S.6), S.7)... Dil bilgisel yapıların işlevlerini yoklayan sorular.

S.8) Tür odaklı yazma çalışmasını/Yazılı anlatım becerisini yoklayan metin oluşturma sorusu.

Not dağılımı: 1. soru 5, 2. soru 15 ve 3. soru 20 puandır (metin oluşturma (30 puandan az olamaz) ve dil bilgisi sorularının puan değeri (30 puandan fazla olamaz) verilmemiştir, bunlarla birlikte 100'e tamamlanmış olacaktır).

² Doğan'ın (2011: 66) 7-8. sınıf seviyesi dinleme etkinliğinde TV Haberi olarak kullandığı haber videosu/metnidir.

Sonuç ve Değerlendirme

Türkçe eğitiminin öncelikli amaçlarından birisi, öğrencilerin buldukları sınıf düzeyine ve o sınıf için belirlenen kazanımları karşılayacak şekilde anlama ve anlatma becerileri kazandırmaktır. Eğitim etkinliklerinin hedefler doğrultusunda yürütülüp yürütülmediği, süreç sonunda anlama ve anlatma becerileri açısından gerekli yeterliklere sahip olup olmadığı ölçme ve değerlendirme uygulamalarıyla ortaya konulmaktadır. Öğrencilerin anlama ve anlatma becerilerini etkili ve verimli bir şekilde kullanabilme yeterlikleri, süreç ve sonuç değerlendirme yaklaşımları çerçevesinde birtakım araçlar kullanılarak belirlenebilmektedir. Eğitimin amacına uygun bir şekilde yürütüldüğünün görülmesi, öğrencilerin dil becerilerini etkili ve verimli bir şekilde kullanıp kullanmadıklarının belirlenmesi planlı ve sistemli değerlendirmeyi gerektirmektedir. Öğrencilerin dil becerilerinin gelişim durumlarının belirlenmesi ve bu çerçevede onların dinleme ve dinlediğini anlama yeterliklerinin uygun ölçme değerlendirme yöntem ve araçlarıyla değerlendirilmesi büyük önem taşımaktadır.

Öneriler

Ölçme ve değerlendirme uygulamaları yürütülürken süreç veya sonuç değerlendirme yapılırken sınıf düzeyi ve beceri alanına uygun olarak belirlenen kazanımlar göz önünde bulundurulmalı; kazanım temelli değerlendirmenin gerektirdiği yöntem ve araçlar tercih edilmelidir.

Öğrencilere öğrenme süreçlerinde sistemli eğitim etkinlikleriyle kazandırılmaya çalışılan dinleme becerisi ve bu çerçevede dinlediğini anlama yeterliği, bu becerinin gerektirdiği bilişsel ve duyuşsal arka planını ortaya çıkarabilecek farklı ölçme araçlarının kullanılmasını gerekli kılmaktadır. Bunun için dinleme becerisinin değerlendirilmesinde süreç değerlendirme uygulamaları yanında sonuç değerlendirme araçlarından da yararlanılmalıdır.

Farklı ve dinamik eğitim ortamlarında kazandırılmaya çalışılan dil becerileri arasında önemli bir yeri olan dinleme becerisinin öğrenciler tarafından kazanılma ve kullanılma durumunun belirlenmesi, süreç değerlendirme uygulamalarının yanında -tıpkı okuduğunu anlama becerisinin değerlendirilmesinde olduğu gibi- yazılı sınavlar da kullanılmalıdır.

Kaynakça

- Akyol, H. (1997). Okuma Metinlerindeki Soruların Sınıflandırılması. *Eğitim ve Bilim*, 105, 10-17.
- Bahar, M.; Nartgün, Z.; Durmuş, S. ve Bıçak, B. (2012). *Geleneksel ve Tamamlayıcı Ölçme ve Değerlendirme* (5. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Çer, E. (2016). *Türkçe Öğretiminde Etkinlikler*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çetin, B. (2014). Bilişsel Alan Davranışlarının Ölçülmesi (ss. 67-142), *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme* (Editör: M. Gömleksiz ve S. Erkan). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Demirel, Ö. ve Şahinel, M. (2006). *Türkçe ve Sınıf Öğretmenleri İçin Türkçe Öğretimi* (7. Baskı). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Doğan, N. (2016). Yazılı Yoklamalar (ss. 145-168), *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme* (Editör: H. Atılğan). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Doğan, Y. (2011). *Dinleme Eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Göçer, A. (2016_a). Türkçe Eğitimde Öğrenen Özerkliği ve Etkileşimli Sınıf Ortamı Tasarımının Önemi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 188-201.
- Göçer, A. (2016_b). Lisansüstü Eğitim Gören Türkçe Öğretmenlerinin Yazılı Sınav Sorularının İncelenmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(3), 23-37.
- Göçer, A. (2017). Türkçe Öğretmeni Özel Alan Yeterliklerinin Ölçme Değerlendirme Bileşenleri ve Performans Göstergeleri Bağlamında İncelenmesi. 8. *Uluslararası Eğitim Yönetimi Forumu: EYFOR-8 Bildiri Kitabı*, ss.1015-1016, Ankara.
- Göçer, A. (2018). *Türkçe Eğitiminde Ölçme ve Değerlendirme* (2. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Göğüş, B. (1978). *Orta Dereceli Okullarımızda Türkçe ve Yazın Eğitimi*. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Gültekin, S. (2012). Performans Dayanaklı Değerlendirme (ss. 249-280), *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme* (Editör: N. Çıkrıkçı Demirtaşlı). Ankara: Edge Akademi Yayınları.
- Kavcar, C.; Oğuzkan, F. ve Hasırcı, S. (2016). *Türkçe Öğretimi* (9. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Kurudayıoğlu, M. (2003). Konuşma Eğitimi ve Konuşma Becerisini Geliştirmeye Yönelik Etkinlikler. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, XIII, 287-309.

- McMillan, J. H. (2015). Açık Uçlu Sorularla Değerlendirme (ss. 237-258), , çeviren: M. Alemdar), *Sınıf İçi Değerlendirme* (6. Baskıdan çeviri. Çeviri editörü: A. Arı). Konya: Eğitim Yayınevi.
- Nitko, A. J. (2016). Değerlendirme ve Öğretim Entegrasyonu için Planlama (ss. 105-129, çeviren: Serkan Özel), *Öğrencilerin Eğitsel Değerlendirilmesi* (6. Baskıdan çeviri. Çeviri editörleri: B. Bıçak, M. Bahar ve S. Özel). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Şahin, A. ve Aydın, G. (2009). İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Türkçe Dersi Dinleme Becerisini Farkındalıklarının Belirlenmesine Yönelik Bir Anket Geliştirme. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(9), 454-464.
- Şimşek, H. A. (2004). *İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Öğretiminde Konuşma Becerisinin Önemi ve Geliştirme Yolları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Tekin, H. (1980). *Okullarımızdaki Türkçe Öğretimi*. Ankara: Mars Matbaası.
- Yalçın, A. (2002). *Türkçe Öğretim Yöntemleri - Yeni Yaklaşımlar*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Yaman, Ş. (2015). Dinleme Becerisinin Öğretimi (ss. 309-332), *Dil Öğretimi* (Editör: N. Bekleyen). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Yangın, B. (1999). *İlköğretimde Türkçe Öğretimi: İlköğretimde Etkili Öğrenme ve Öğretme Öğretmen EL Kitabı* (Modül 4). Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Yangın, B. (2002). *İlköğretimde Kuramdan Uygulamaya Türkçe Öğretimi*. Ankara: Dersal Yayıncılık.

Extended Abstract

Aim and Scope

The aim of this study to gain awareness of the ability to understand the listening comprehension of students in Turkish education can be measured and evaluated with written exams. For this purpose, have been through a sample work made necessary explanations that may be included in the measurement tool the flow of evaluation process and the evaluation questions. In terms of modeling the application similar to the six texts and texts used to assess students' ability to understand what they read implemented in written exams. For this, were prepared under text questions in the written exam format, the listening text prepared as a sound file and the text on the written exam.

Listening skills and listening comprehension are again systematic applications tried to be improved should be measured and evaluated systematic training activities during the learning process. But unfortunately is a well-known fact that situation is not given required background to develop and evaluate their listening and listening comprehension qualifications of students. There are trainees who evaluate with graded scoring keys if only a little acting in a process assessment approach the state of development of listening skills of students after implementing the training programs appropriate to the constructivist approach philosophy. This form of practice, cannot serve for the full purpose and cannot fulfill its complementary function because of. this practice is not prevalent, non-objectivity, etc.

As it is known, students' reading comprehension and written expression skills are generally measured and evaluated by written exams. In addition to this, the competences of the students about listening and speaking skills cannot be measured and evaluated with written exams. The competencies of students to use these skills were mostly evaluated based on general impression. After the transition to constructivist education approach, the instructors are asked to use their listening and speaking skills in a systematic way by using process and result evaluation approaches and using some tools.

In this study, it was learned that students could be measured and evaluated evaluation of listening and listening skills by using written exams as well as evaluation of reading and reading comprehension skills. And in this study have been tried to be shown with sample applications that can be measured and evaluated through written exams the ability of students to understand what they are listening besides evaluation of process evaluation approach using graded scaling key just like the evaluation of the reading skills of the students.

Methods

In this study is a literature-based and practical study, first of all, a general literature knowledge is given about the methods and tools that can be preferred for measuring and evaluating the development status of listening skills and ability to understand listening skills. Then, the applicability of the proposed evaluation format is modeled through a sample study. In this respect, the literature review has been done and the necessary information about the usability of the written exams has been tried to be given in a comprehensible manner.

In this study where it is emphasized that written exams can be used in the evaluation of listening skills, it is pointed out that students' listening and listening comprehension competencies can be used in written exams differing from the process evaluation approach. This study which includes theoretical information and application examples about how to implement the application in question is a review and application modeling proposal based on literature review.

Findings

In language education, it is important to develop the listening skills which have an important place in the education and real life of the students and to determine the development status by appropriate methods and tools. Nowadays, students' listening skills and listening comprehension competencies in the processes required by the curriculum of constructivist approach are required by process evaluation approach. However, it is difficult to say that there is a sufficient level of readiness for the use of the methods and tools that can be used in the scope of this approach. Considering that the evaluation approach in the curriculum could not be assimilated, it can be understood that evaluating and evaluating the competencies towards listening skills could not be carried out for the purpose.

To pay attention to some points in the preparation of the sub-text questions increase the value and functionality of the tutorial about the text to be played the written test paper. In order to measure and evaluate students' reading and listening comprehension skills, different questions styles, different structure and function questions can be prepared and asked.

In the evaluation of listening skills, in addition to cognitive competencies such as recall, comprehension, analysis, synthesis, creation as well as cognitive competences such as retrieval, response, valorization, stimulation with affective competencies such as retrieval, response, readiness, etc., it is necessary to take into account the dynamic competencies. Since listening skills will be included in cognitive, affective and dynamic areas in terms of scope, it is also necessary to use more than one evaluation tool which is considered as alternative or complementary in the measurement and evaluation of this skill (Göçer, 2018: 215).

Conclusion

One of the primary objectives of Turkish education is to provide the students with the skills to understand and explain the level of the classroom they meet and the achievements for that class. Whether the training activities are carried out in line with the objectives and whether they have the necessary competencies in terms of their comprehension and narrative skills at the end of the process are indicated by the measurement and evaluation practices. The ability of students to use their comprehension and expression skills effectively and efficiently can be determined by using a number of tools within the framework of process and outcome evaluation approaches. It is necessary to determine whether the education is carried out in accordance with its purpose, and to determine whether students can use their language skills effectively and efficiently. It is of great importance to determine the developmental status of students' language skills and to evaluate their listening and listening competencies through appropriate assessment methods and tools.

Within this framework, while evaluating the process or the results during the measurement and evaluation applications, the achievements determined in accordance with the class level and skill area should be taken into consideration; should be preferred the methods and tools required for the acquisition based assessment.

Written exams should be used, as well as in the evaluation of the skills of reading comprehension, as well as the process of assessing and using the listening skills, which have an important place among the language skills that are tried to be gained in different and dynamic educational environments.